

Ooperisellid toov

Eesti Muusikaakadeemia ooperistuudio etendab Estonia Teatri Talveaias Giacomo Puccini lühiooperit "Gianni Schicchi". Lavastuse eestvedajaiks on muusikaline juhendaja Ellen Maiste, lavastaja Arne Mikk, kunstnik Eldor Renter ja kontsertmeister Ene Rindesalu.

Dante "Jumaliku komöödia" algosa "Põrgu" Kaheksandasse Ringi on paigutatud petised ja võltsijad. Üks neist peab igavesti metsikus raevus ratsaringi jooksuma, sealjuures hambaid nägastades nagu nälgjane siga. "See marutsev luupainaja, kes teisi surnuid pureb, oli oma elu ajal Gianni Schicchi." (*Canto XXX*, read 32—33). Just sellele Dante kaasaegsele firenzelasele ongi pühendatud Giacomo Puccini samanimeline ühevaatuseline *opera buffa* (1918).

Sel Oskar Lutsu "Pärijate" sugulaslool vedas paremini kui kahel samasse triptühhoni kuuluval tõsi-näolisel lühiooperil "Mantel" ja "Angelica". Publikuedu oli tohutu. Libretist Giovacchino Forzano oli ületanud iseenda, Puccini komponeerinud mõnuga ja seetõttu kiiresti. Estonia omaaegse lavastuse jaoks tõlkis teksti Jaan Kross. See oli vajalik ettevõtmine: koomiliste ooperite algkeeles esitamisel läheb ju sõnakoomika kuulajate enamikule kaotsi.

Gianni Schicchi karutükilugu algab leinameeleolus: pereisa Buoso Donati on astunud kaduvikku. Testamendi avamisel selgub, et kogu pärandus läheb kloostrile. Suguselts otsustab pöörduda kavalpeast lihtkodaniku Gianni Schicchi poole. Too leiabki pääsetee: surnu peidetakse, Gianni ise kehastab kadunukest ja dikteerib

pahaaimamatule notarile uue testamendi — nimetades pärijaks sugulaste asemel hoopis kellegi Gianni Schicchi!

Kuni lõpuks Gianni tahe peale jääb ja vältimatu armastajapaar teineteist leiab, saab rohkesti parimas *commedia dell'arte* laadis temperamentset nalja. Muusikas leidub rütmienegiat ja äärmuslike karakteritega ansambleid, aga ka ehtpuccinilikku lembelüürikat.

See hoogne ooper on tublisti ergutanud Eesti Muusikaakadeemia laulutudengite tegevustahet. 22 tegelase hulgas on nii esmakursuslasi kui ka lõpetajaid, kes on teinud suurt tööd muusikalise juhendaja Ellen Maiste kindla ning kannatliku käe all. Pole ju see teos sugugi lihtne, aga ikkagi jõuti muusikalise ja lavalise vabaduseni ning, julgeksin öelda, juba tõeliste ooperisellide seisuseni. Etendus toimus klaveri saatel, kusjuures Ene Rindesalu paindlik mäng pani unustama orkestri puudumise.

Lavastaja Arne Miku hinnatud omaduste hulka kuulub ergas huumoritaju. Lava elab, ilusasti välja töötatud karakterid tegutsevad just nii nagu teisiti ei saa. Eldor Renteri stiilses lavakujunduses on maksimaalselt ära kasutatud Estonia Talveaia mitte just rikkalikud võimalused.

Osatäitjatest väärrib erilist kiitust nimiosalisena esinenud Rauno Elp. Tema mängus oli seda elavust ja osavat jõupruukimist, mida vajabki *commedia dell'arte*. Anglosakslikus terminoloogias võiks teda nimetada ehtsaks *action*-baritoniks. Laurettana nägime-kuulsime Anu Aimlat. Lüürilist soojust tal jätkub, aga kui tahta tulevikuski Puccinit laulda, tasuks püüelda selle helilooja muusikale ainuomast tundetooni. Just see on aluseks Puccini ooperite harihetkedele, mille hulka

kuulub ju ka Lauretta lühike aaria. Rinucciot mänginud Martin Lume on oma tenorihääle väljakoolitamisel edusamme teinud. Nagu Gianni-Elpil, on temagi rollikarakteril "Figaro-siin-Figaro-seal" funktsiooni. Tiina Kozloval oli vana krõhva Zita paljupakkuv osa: ahnitsemisvaim paneb ju pugema ning raevutsema. Meelde jäi ka ta sümpaatne mezzosopran.

Vladislav Horuženko lõi Gherardona lõbusaid hetki oma poja Gherardino (Maarit Mürk) ohjeldamisel, aga päristegevuseks oli temalgi pärandusejaht. Heli Veskus tema naise Nellana sai head tuleristsed. Lavanärvi tal on, muusikalises plaanis jäi kõrya tema kandev osa kolme naise tertsetis Gianni surijaksriietumise ajal. Tertsetis laulis kenasti ka Eva Rand Ciescāna, kadunukese pojanaisena. Meesosaliste seltskonnast üllatas veel esmakursuslane Ain Anger Simone osas. Nii head härrasrauka, kelle olemus kõnnakust kõnepruugini filigraanselt välja töötatud, ei näe tihti ka kutselisel laval. Ahnitsevasse suguseltsi lisas ta oma nüansi. Priit Põldma tegi topeltosa: kõigepealt tohtri, seejärel notarina. Mõlemal juhul andis ta selgesti tunda, et "surija" on ikka veel varakas ja seetõttu tähtis mees.

Sellest ja teistestki tudengikoosseisudest, kes praegu end ooperilaulus proovivad, näib Estonia teatrile võrsvat väärt järeلكasv. Kas aga teatri-maja oma aja ära teeninud katus veel niikaua vastu peab?

Ja loo lõpetuseks: miks ikkagi vaene Gianni põrgusse sattus? Dante piibli-liiviha Gianni Schicchi vastu tulenenud sellest, et Gianni karutüki läbi pügada saanud Donati perekonda kuulunud ka Dante enese seaduslik teinepool.

LEO NORMET

vad petise põrgust tagasi

Vigurivänt Gianni Schicchi (Rauno Elp) saab lõpuks jagu Zitast (Tiina Kozlova), Nellast (Heli Veskus), Ciescast (Eva Rand) ja kogu ülejäänud ahnest suguseltsist. Stseen Giacomo Puccini lühiooperist "Gianni Schicchi".